

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Статистика на пенсионните фондове¹

Статистиката на пенсионните фондове представя информация за балансовите активи и пасиви на пенсионните фондове (ПФ) с разпределение по инструмент, резидентност и валута, съгласно изискванията на *Регламент (ЕС)231/2018 на Европейската централна банка от 26 януари 2014 относно изискванията за статистическа отчетност за пенсионните фондове (ЕЦБ/2018/2)* и *Европейската система от национални и регионални сметки (ЕСС 2010)*.

I. Източници на данни

Отчетни единици са всички пенсионни фондове, които са местните лица съгласно чл. 4 т. 5 по Наредба № 17 на БНБ².

II. Отчетен период

Отчетният период е едно календарно тримесечие. Данните представят размера и структурата на балансовите показатели на пенсионните фондове към последния календарен ден на съответното тримесечие.

III. Групиране по резидентност

Балансовите показатели на пенсионните фондове са класифицирани според резидентността на насрещната страна по финансовата операция, както следва:

- *Резиденти на Р. България;*
- *Други резиденти на еврозоната;*
- *Държави и институции на ЕС извън еврозоната;*
- *Други държави и международни организации;*
- *Некласифицирани (за показатели, за които това е релевантно).*

IV. Валутна структура

Балансовите показатели са представени със следното разпределение по валути, като позициите в чуждестранна валута са представени в тяхната равностойност в национална валута:

---

¹ Фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащания, наричани за кратко пенсионни фондове (ПФ).

² Наредба № 17 на БНБ от 29 март 2018 г. за паричната и лихвената статистика, статистиката на финансовите сметки, статистиката на паричния и валутния пазар, статистиката за подробни аналитични данни за кредитите и кредитния риск и участниците в кредитния процес.

- *Левове*³;
- *Евро*;
- *Щатски долари*;
- *Други валути* (всички чуждестранни валути без евро и щатски долари)

V. Инструментални категории

Актив

1. *Каса и Депозити*. В касата се посочва еуровата равностойност на паричните средства, които отчетните единици притежават в наличност към края на отчетния период. Депозитите обхващат овърнайт депозитите, депозитите с договорен матуритет и депозитите, договорени за ползване след предизвестие.

2. *Репо-сделки*. В показателят се включват предоставените парични средства от отчетните единици по споразумения с твърд ангажимент за обратно изкупуване, които са обезпечени с ценни книжа.

3. *Дългови ценни книжа*. Включват се притежаваните ценни книжа, отговарящи едновременно на следните условия: да са търгуеми прехвърляеми права; да не осигуряват на притежателите им права на собственост върху предприятието-емитент; да дават на притежателя им безусловно право на фиксиран или договорно определен доход под формата на купонни плащания и/или изплащане на фиксирана сума на определени дати или започваща от дата, определена при емисията. Дълговите ценни книжа, се оценяват по пазарна цена, в която се включват и начислените лихви.

4. *Акции и други капиталови инструменти*. В показателя се включват:

- *Акции и други капиталови инструменти, различни от ИФ и ФПП*. Акциите са активи, осигуряващи на притежателя им дял в капитала на предприятието и права на собственост – право на участие в управлението му, право за получаване на доходи и право на ликвидационен дял в случай на ликвидация. Обикновено са издадени под формата на акции, дялове, депозитарни разписки или други подобни документи. *Други капиталови инструменти* са други форми на собственост в капитала и имуществото на предприятия, различни от котиран и некотиран акции (напр. дялови участия в капитала на дружества с ограничена отговорност, инвестиции в капитала на кооперации или международни организации, дружествени дялове).

---

³ До присъединяването на България към еврозоната от 1 януари 2026 г. националната валута е български лев, поради което динамичните редове „в левове“ прекъсват от тази дата.

- *Акции/дялове на ИФ и ФПП.* В показателят се включват притежаваните от отчетните единици акции/дялове, емитирани от инвестиционни фондове и фондове на паричния пазар.

5. *Нефинансови активи.* Позицията представя общата балансова стойност на нефинансовите нематериални активи (програмни продукти и бази данни, репутация, патенти, лицензи и др.) и материалните активи (машини, оборудване, ценности, компютри и др.). Позицията включва както притежаваните от дружествата инвестиционни имоти (земя и сгради), така и тези за собствено ползване.

6. *Други активи*

6.1 *Деривати с положителна пазарна стойност* - в тази позиция се записва брутната положителна пазарна стойност на всички балансово отчетани деривати, притежавани от фонда.

6.2 *Други остатъчни активи* - В показателят се включват всички неклассифицирани другаде финансови активи. Тук се отнасят суми, дължими на отчетната единица по дейности, несвързани с основната им дейност; вземания, които са дължими и още неплатени; финансови вземания, които са създадени като насрещни на финансова или нефинансова операция в случаи, когато има времева разлика между тази операция и съответното плащане и др. Включват се също така е презастрахователни възстановявания, които представляват финансови вземания на пенсионните фондове от презастрахователни дружества, свързани с пенсионни резерви (възстановявания от презастраховане).

Пасив

7. *Пенсионни права.* Показателят представя размерът на капитала, който пенсионния фонд притежава с оглед на удовлетворяването на бъдещите претенции, произтичащи от неговите пенсионни схеми.

8. *Репо-сделки.* В позицията се включват получените парични средства срещу продажба на ценни книжа с твърд ангажимент за обратно изкупуване на същите или подобни ценни книжа по определена цена на определена дата. Показателят включва и кредитите (дължимите като главница парични суми от отчетните единици при взети назаем средства).

9. *Други пасиви*

9.1 *Деривати с отрицателна пазарна стойност* - в тази позиция се записва брутната отрицателна пазарна стойност на всички балансово отчетани деривати, притежавани от фонда.

9.2. *Други остатъчни пасиви* - В показателят се включват всички неклассифицирани другаде финансови пасиви. Тук се отнасят суми, дължими от отчетните единици по дейности, несвързани с основната им дейност; задължения, които са дължими и още неплатени; финансови задължения, които са създадени като насрещни на финансова или нефинансова операция в случаи, когато има времева разлика между тази операция и съответното плащане и др. Включват също така и задължения по права, различни от пенсионни права, които по своята същност са излишъкът на нетните вноски над плащанията, който представлява увеличение на пасива на застрахователната схема към ползващите се лица.

VI. Обработка на данните

- Използват се детайлни данни от Статистика на ценните книжа (Security holding statistics, SHS). Обработката се извършва за целите на географското и валутното разпределение на балансовите обобщени позиции на ценните книжа, на база детайлната информация „ценна книга по ценна книга“ от Форма DR Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл (по чл.9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)).
- Агрегиране – сумиране на данните по салда за всички институционални единици с една и съща резидентност или на всички активи или пасиви в рамките на точно определен показател.

VII. Разпространение на информацията

Българската народна банка публикува на интернет страницата си прессъобщение и таблици с данни за статистика на пенсионните фондове.

Данните се публикуват с тримесечна честота в национална валута и са представени в следните таблици⁴, включващи информация от първо тримесечие на 2022⁵ година:

- Активи и пасиви по инструменти и резидентност.
- Активи и пасиви по инструменти и валута;

Избрани показатели, представителни за статистиката на пенсионните фондове, се публикуват в отчетите за първото полугодие и в годишните отчети на Българската народна банка.

⁴ Пълният комплект от таблици за *статистиката на пенсионните фондове* се намира на интернет страницата на БНБ в рубрика *Статистика / Други финансови институции / Пенсионни фондове*.

⁵ За периода 2007 г. – 2022 г. са налични данни, които са събирани съгласно национални изисквания, поради което информацията за основните балансови показатели е агрегирана в отделна таблица *Активи и пасиви по инструменти (исторически данни за периода 2007-2022 г.)*. Таблицата е налична в рубриката *Статистика/ Исторически данни/ Други финансови институции/ Пенсионни фондове*.

Статистическата информация се предоставя едновременно на всички потребители, като датите за публикуване са обявени в *Календара за разпространение на статистически данни*⁶.

VIII. Политика на ревизии

Публикуваните данни за статистиката на пенсионните фондове подлежат на ревизии, които се извършват в следните случаи:

- Получаване на допълнителна информация, усъвършенстване на отчетните процедури и отстраняване на допуснати грешки в предоставените данни от страна на отчетните единици;
- Промяна в прилаганите методологически стандарти.

Ревизията на данни се посочва в прессъобщението и в съответните таблици.

IX. Контакти

За въпроси по данните и прилаганата методология, можете да се обръщате към пресцентъра на Българската народна банка (press_office@bnbank.org), към г-жа Надя Александрова, началник на отдел „Парична и финансова статистика“ (Aleksandrova.N@bnbank.org) или да ги изпращате на електронната поща на отдел „Парична и финансова статистика“ (mbstatistics@bnbank.org).

Последна актуализация към 15 юни 2026 година

---

⁶ *Календарът за разпространение на статистически данни* се публикува на страницата на БНБ в рубрика *Пресцентър/ Календар*.